

Forgách Kinga
2017.07.11. 01:09

Arany-kultusz régen és ma

A Széchényi Könyvtár kincsei – A Toldi-trilógia kéziratgyűjtése, a költő Margit-szigeti padja és Petőfi Sándor rajzai is láthatók az emlékévéhez kapcsolódó kiállításon

Különleges kiállítás látható *Arany János* születésének kétszázadik évfordulójához kapcsolódva az *Országos Széchényi Könyvtárban*, ahol többek között a Toldi-trilógia eredetije is megtekinthető. A kéziratár kincseire épülő, november 25-ig látogatható tárlaton *Rózsafalvi Zsuzsanna* irodalomtörténész vezetett körbe minket.

Számos szobor és kép is bekerült a tárlat anyagába (Fotó: Hegedüs Róbert)

Arany János fia, László 1899-ben igen értékes dokumentumokat, a Toldi-trilógia kéziratgyűjtését adományozta a nemzeti könyvtárnak. Az intézményben ezeket azóta – csaknem egymillió más kézirattal együtt – védett körülmények között őrzik, és csak ritkán mutatják meg a nagyközönségnek. Arany János születésének kétszázadik évfordulójára viszont olyan kiállítást hoztak létre, amelynek ezek az eredeti, kézzel írott szövegvariánsok és tisztázatok állnak a középpontjában.

A Más csak levelenként kapja a borostyánt... című tárlaton látható kincsekről, Arany János életéről és hatásáról lapunknak Rózsafalvi Zsuzsanna irodalomtörténész, a kiállítás egyik kurátora mesélt. Mint mondta, az emlékévéhez kapcsolódva olyan tárlatot készítettek, amely a költői életmű mellett Arany hivatalnoki tevékenységét is bemutatja, hiszen pályafutása során nemcsak Nagyszalonta aljegyzője, hanem a *Kisfaludy Társaság* titkára és a *Magyar Tudományos Akadémia* titoknoka is volt. „Olyan személy volt, aki egyszerre intézett fontos, hivatali ügyeket a gyakorlati életben és hozott létre változatos, sokrétű életművet” – fogalmazta meg, hozzátéve, hogy a kéziratár értékes dokumentumai mellett az Arany életéhez és műveihez kapcsolódó képzőművészeti alkotásokat, valamint a korabeli és a mai költészetre gyakorolt hatását is igyekeznek bemutatni.

A tárlatot tehát a különleges, ritkán bemutatott kéziratokra építették fel, s külön tárlókat szenteltek Petőfi és Arany barátságának, a költő szabadságharcban való részvételének, valamint hivatali és tanári pályafutásának is. Olyan felbecsülhetetlen szövegek is láthatók eredetiben, mint Petőfi Arany Jánoshoz írt verse, amelyben a kiállítás címét adó sor is szerepel, és megtekinthető a Nemzeti dal egyik első példánya is, amelyet 1848-ban aláírva juttatott el barátjának. Szintén a kiállítás kuriózumai közé tartozik az a portré, amelyet Petőfi készített Arany Jánosról, miként a költő Csonkatornyot ábrázoló rajza is. A tárlat legfőbb szenzációja mindenképpen a Toldi kéziratgyűjtése, illetve a hozzá tartozó dokumentumok: *Ilosvai Selymes Péter* története, a Kisfaludy Társaság pályázati felhívása, valamint az első kiadások. „Kevésbé ismert, hogy a Toldi estjének két variánsa van, egy 1848 márciusában lezárt, négyénekes változat, és egy 1854-ben kibővített szöveg, az itt látható kéziratgyűjtésbe utóbbi is be van kötve” – mondta Rózsafalvi Zsuzsanna, aki szerint a Toldi estje első kéziratvariánsa Petőfi kezében is megfordult, hiszen Arany elsőként neki küldte el.

A kiállítás végigvezet Arany János életútján: színészkalandjáról korabeli színlapok, hivatali teendő-

iról nyugták, pénztárértésítések, tanári pályájáról általa kiállított gimnáziumi bizonyítvány tanúskodik. Az életrajzi bemutatásához természetesen hozzátartoznak az egyes korszakokban megszülető költemények is, számos híres Arany-vers kézírata tekinthető meg, például a Vörös Rébék, a Hídavatás, a Buda halála vagy a cenzúra miatt részben átirrt Családi kör.

Mivel Arany személye és életműve igen sok képzőművészt megihletett, a kurátorok számos festménnyel, illusztrációval és szoborral is színesítették a tárlatot: *Barabás Miklós*, *Székely Bertalan*, *Buday György*, *Stróbl Alajos* munkáit a *Magyar Nemzeti Galéria* és a *Szépművészeti Múzeum* bocsátotta a könyvtár rendelkezésére. Az *Állami Bábszínház*ban játszott Toldi-előadás bábjai és bábtervei is megtekinthetők.

A tárlat mindemellett feldolgozza az irodalmi recepciót, és utal napjaink Arany-kultuszára is. Tizenhat szerző – köztük *Ady*, *Babits*, *Kosztolányi*, *Krúdy* és *Faludy* – Aranyhoz, illetve műveihez kapcsolódó versét idézik meg. „Babits Mihály Arany arcképét szobájának falán tartotta, *Radnóti* a Biblia mellett a Toldit vitte magával a munkaszolgálatra” – idézte fel Arany hatását az irodalomtörténész,

hozzátéve, hogy a kiállítás készítésekor arra is kíváncsiak voltak, mit gondolnak a kortárs szerzők Aranyról. Több mint nyolcvan költő írt számukra verset, amelyeknek kézíratait szintén kiállították, a művekből pedig 24 karát címmel adtak ki kötetet.

A november 25-ig megtekinthető kiállítást az év során pódiumbeszélgetések, rendhagyó magyarórák és könyvbemutatók kísérik majd, szeptembertől pedig Őszi Aranylás címmel múzeumpedagógiai programsorozat indul. Az Arany-kiállítás a nyári időszakban is látogatható, minden csütörtökön és szombaton speciális tárlatvezetésen vehetnek részt az érdeklődők. A programokkal párhuzamos Arany János-szavalóversenyt is hirdettek, amelynek selejtezői már zajlanak, az iskolák október 2-ig nevezhetik diákjaikat. Az országos döntőt ősszel a Széchényi Könyvtárban, az Arany János családi napon tartják.

Forrás:

http://magyarhirlap.hu/cikk/92635/Aranykultusz_regen_es_ma

Válogatta: Fonyó Istvánné